

Устинова І. П.

Державний університет «Київський авіаційний інститут»

Гольдберг Н. О.

Державний університет «Київський авіаційний інститут»

ПИТАННЯ ФІНАНСОВОГО ТА СУДОВОГО ЗАХИСТУ ДІТЕЙ, ЩО ПОСТРАЖДАЛИ ВІД ВОЄННИХ ПОДІЙ В УКРАЇНІ

Воєнні події в Україні останніми роками спричинили таке ганебне і важке соціальне явище, як виникнення таких дітей, що постраждали від військових подій. Зрозуміло, що держава та суспільство не можуть залишатися осторонь від усунення наслідків таких процесів через регулювання правового статусу таких осіб, надання соціальної та фінансової допомоги тощо. Проаналізовано нормативну базу по фінансуванню таких дітей, проаналізовано звітність фінансових органів в частині соціальних виплат такій категорії суб'єктів. На жаль, поки що механізм захисту таких дітей є не досконалим та визначається як бюрократичний та такий, що потребує не лише адміністративного, а і судового захисту таких дітей. Численні судові справи в адміністративному судочинстві показують, що існують численні помилки щодо правозастосування на місцях, і не сприяють забезпеченню механізму захисту прав осіб, що постраждали від воєнних подій на території України. Фінансова допомога та судовий захист таких дітей виступає актуальним завданням законодавця та потребує правової оцінки та удосконалення. Зроблено висновок, що чинне законодавство по захисту дітей, постраждалих внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів, намагається відповідати міжнародним стандартам, що наближує законодавче поле до права ЄС. Огляд наукових досліджень відображає глибоке вивчення проблем правового захисту захисту дітей у воєнний час, акцентуючи увагу на міжнародних стандартах на національних змінах. Запропоновано особливу увагу, слід приділяти питаннями удосконалення нормативно-правових механізмів, наданню статусу «дитина війни», а також комплексній допомозі через соціальні виплати, психологічну підтримку та освітні програми. Перспективами досліджень є питання необхідності адаптації законодавства під сучасні умови, враховуючи велику кількість постраждалих дітей і критичну роль у захисті їх прав.

Ключові слова: дитина, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів, соціальний захист, права дитини, статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів, фінансування захисту дітей, представництво в суді, адміністративне судочинство, судовий захист дітей.

Постановка проблеми. Стратегічним та загальнонаціональним пріоритетом державної політики є охорона дитинства, реалізація прав дитини на життя, охорону здоров'я, освіту, соціальний захист та всебічний розвиток [1]. В статті 1 Конвенції ООН [2] визначено, що «дитиною є кожна людська істота, яка не досягла віку вісімнадцяти років». Норми Закону України «Про охорону дитинства» узгоджуються із положеннями Конвенції ООН про права дитини [2], тому у випадках нечіткості або правових колізій у правових документах, що регулюють спірні відносини, які стосуються малолітніх та неповнолітніх осіб, в нашому аспекті маємо на увазі дітей, що постраждали внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів, держава зобов'язана

забезпечити особливий правовий захист дітей, які вступають у конфлікт із законом або зазнають неправомірного впливу з боку дорослих, подій чи обставин, а суди повинні якнайкраще сприяти додержанню прав дитини відповідно до процесуального законодавства та ст. 3 Конвенції ООН про права дитини [2]. Зауважимо, що воєнні дії в Україні потужно систематично і системно негативно впливають на дітей. Серед факторів впливу можна відзначити: фізичну безпеку та життєві потреби, які знижуються через обстріли, руйнування інфраструктури, які забезпечують їх права (житло, школи, лікарні); дефіцит базових послуг (охорона здоров'я, отримання освіти, здорове харчування); евакуація, внутрішня та зовнішня міграція, яка призводить до тимчасового влаш-

тування, що породжує процеси бездоглядності, зниження контролю з боку дорослих, роз'єднання з рідними та залишення або торгівля дітьми. «За даними Офісу Генерального прокурора, станом на 31.12.2022 загинуло 450 дітей, 872 було поранено. Зазначені дані не можна вважати остаточними, оскільки триває робота зі встановлення фактів вчинення злочинів у місцях активних бойових дій, на тимчасово окупованій і деокупованій території. Водночас кількість дітей, які загинули чи були поранені протягом 10 місяців після повномасштабного вторгнення РФ, майже у 4,5 разів перевищує кількість дітей, які постраждали від початку збройної агресії РФ з 2014 року» [3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання захисту прав та інтересів дітей досліджували О.А. Біда, А.Б. Блага, М.В. Буроменський, А.П. Бущенко, І.В. Малишко, О.А. Мартиненко, Т.В. Михайліна, О.В. Легка, Н.М. Оніщенко, П.І. Пархоменко, К. Рашевська, О.В. Сердюк, М.Г. Статкевич, В.М. Стещенко, О.Г. Турченко, І.С. Щebetун та ін. Водночас питання захисту прав дітей в умовах воєнного часу наразі є не лише актуальним, але й першочерговим, окрему увагу слід звернути на повоєнні заходи відновлення таких дітей. Сімакова С.І., Малишко І.В. [4] зосереджуються на необхідності дотримання міжнародних стандартів в захисті дітей. Кривов'яз О.В. концептуально обґрунтовує захист прав дітей, що постраждали внаслідок збройного конфлікту в Україні та пошуку шляхів їх забезпечення [5].

Турченко О.Г. проведено дослідження наслідків впливу збройної агресії на життя дитини та виявлено особливості забезпечення окремих прав людини в умовах збройного конфлікту в Україні [6].

Постановка завдання. Метою статті є аналіз стану правового регулювання допомоги дітям, що постраждали від збройного конфлікту в контексті фінансової та судової діяльності в Україні. Завданням є наведення суттєвих аспектів здійснення допомоги дітям, що постраждали від збройного конфлікту в Україні саме у фінансовій та судовій складових.

Виклад основного матеріалу. Поняття «дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів» визначається законодавчо Законом України «Про охорону дитинства» в ст.1. [7]. Це «дитина, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів, – дитина, яка внаслідок воєнних дій чи збройного конфлікту отримала поранення, контузію, каліцтво, зазнала фізичного, сексуального, психологічного насиль-

ства, була викрадена, депортована або примусово переміщена, залучалася до участі у військових формуваннях, незаконно утримувалася, у тому числі в полоні, дитина, батьки (один із батьків), опікун, піклувальник, інший законний представник якої зникли безвісти за особливих обставин або померли (загинули) внаслідок отриманих у результаті збройного конфлікту поранення, контузії або каліцтва на території України чи за кордоном, а також дитина, позбавлена батьківського піклування внаслідок воєнних дій чи збройного конфлікту». Отже, законодавець визначає життєво складні обставини та наслідки для дітей, що стали жертвами військових подій в Україні. Зрозуміло, що держава забезпечує захист таких дітей і вживає необхідних заходів щодо їхньої підтримки та реабілітації [8].

Важливою складовою в цих процесах є надання статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів. Такий порядок та механізм визначається Постановами Кабінету Міністрів України від 05 квітня 2017 року № 268. Законодавець з 1 вересня 2025 року спростив порядок отримання такого статусу своєю Постановою КМУ № 1065 [9].

За даними ювенальних прокурорів, кількість дітей, постраждалих від війни, становить 2590. З них близько 1960 дітей отримали поранення різного ступеня тяжкості, а 630 дітей було вбито. Крім цього, за оцінками Міністерства соціальної політики, понад 7,5 мільйонів українських дітей можна вважати постраждалими від воєнних дій у широкому розумінні, включаючи моральну травму і втрати близьких. Кожна п'ята дитина в Україні зазнала втрати рідних через війну [11].

За інформацією Міністра соціальної політики, сім'ї та єдності України Деніса Улютіна, статус постраждалих від війни вже понад 412 тисяч дітей, але це не остаточна цифра. Понад мільйон дітей були змушені тікати від війни, тисячі пережили страти та травми [12].

Статистика за 2024-2025 роки показує, що понад 2,590 дітей отримали офіційний статус постраждалих від війни, а загальне число дітей, які зазнали поранень, втрат чи психологічних травм через війну, є значно більшим. Відповідно, держава намагається реагувати комплексно через соціальні виплати, психологічну підтримку, безкоштовне харчування і освіту. Статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів на підставі психологічного насильства [13].

Розуміємо, що масштаби та цифри вражають. Механізми адміністративних процедур з надання

статусу чітко визначені законодавчо. Звісно, при здійсненні таких процедур виникає численна кількість ситуацій, коли захист права дитини на надання статусу відбувається в адміністративних судах.

Права дітей, постраждалих від війни в Україні, суттєво порушені у різних сферах життя. Основні порушення включають: право на життя та здоров'я через загибель, поранення та психологічні травми внаслідок бойових дій та використання вибухової зброї у населених пунктах; право на безпеку: діти на тимчасово окупованих територіях перебувають під ризиком викрадення, насильства, в тому числі сексуального; право на сімейне життя: багато дітей розлучені з батьками через загибель, розлучення родин, депортацію, внутрішнє або зовнішнє переміщення; право на освіту: руйнування шкіл, недоступність навчання через військові дії та переселення; право на соціальний захист і психологічну допомогу. Перераховані права потребують фінансування та судового захисту, які є складними за процедурами отримання та реалізації.

Україна проводить фінансову допомогу постраждалим дітям. Фінансування допомоги дітям, які постраждали під час війни в Україні, здійснюється переважно з державного бюджету та за підтримки міжнародних донорів. Основним нормативним актом, що регулює це питання, є Постанова Кабінету Міністрів України № 1065 від 01.09.2025 року, яка визначає порядок надання статусу «дитина війни» та встановлює розмір соціальних виплат і пільг, які встановлюють розміри і порядок виплат, а також соціальні послуги, що надаються через державні та місцеві органи соцзахисту з підтримкою міжнародних партнерів, з урахуванням реальної статистики постраждалих.

Відповідно п. 1 ст. 18 Закону «Про соціальний захист та підтримку дітей, які постраждали внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України, та внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впорядкування надання соціальних послуг та виплат» передбачені такі види виплат: надання компенсації за шкоду життю та здоров'ю дитини у зв'язку із збройною агресією Російської Федерації проти України; надання невідкладної проміжної компенсації за шкоду життю та здоров'ю дитини у зв'язку із збройною агресією Російської Федерації проти України; надання послуг з оздоровлення та відпочинку відповідно до Закону України «Про оздоровлення та відпочинок дітей»; надання державної цільової підтримки для здобуття професійної (професійно-

технічної), фахової передвищої та вищої освіти для дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та дітей з інвалідністю відповідно до законодавства; матеріальне та соціально-побутове забезпечення дітей з інвалідністю відповідно до законодавства; надання одноразової компенсації та щорічної допомоги на оздоровлення дітям з інвалідністю, постраждалим внаслідок дії вибухонебезпечних предметів; надання державної соціальної допомоги дітям з інвалідністю, в тому числі дітям з інвалідністю, яка пов'язана з пораненням чи іншим ушкодженням здоров'я від вибухонебезпечних предметів, відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю»; надання одноразової матеріальної допомоги дитині, яку визнано такою, яка постраждала від торгівлі дітьми, відповідно до Закону України «Про протидію торгівлі людьми»; виплату пенсії у зв'язку з втратою годувальника, державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю відповідно до законодавства; житлове забезпечення дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, відповідно до законодавства; надання матеріальної підтримки та інших пільг, передбачених законодавством. Порядок призначення цих виплат регламентовано відповідними нормативними документами, що передбачають подачу заяв до структурних підрозділів соціального захисту [14].

Якщо в цифрах, то за цим статусом дітям війни передбачені та надаються разові виплати у розмірі 10–15 тисяч гривень залежно від тяжкості випадку, а також щомісячна допомога для дітей з інвалідністю, що сягає 2–3 тисяч гривень. У 2025 році було запроваджено додаткову «зимову підтримку» у 6,500 гривень для найбільш вразливих категорій, включно з дітьми війни з числа внутрішньо переміщених осіб [15].

На додаток, щорічна матеріальна допомога у розмірі 2,000 гривень надається кожній дитині зі статусом «постраждала внаслідок воєнних дій». Кошти спрямовуються на лікування, освіту, реабілітацію, а також базові потреби дитини та її родини. Нажаль, у звіті Мінсоцполітики про виконання паспорта бюджетної програми на 2024 рік окремим рядком не виділено сумми, що були проведені на дітей, що постраждали, тому складно оцінити частку бюджетних видатків на таку категорію осіб [16].

Бачимо, що сумми допомог не значні, часто нижче розміру прожиткового мінімуму, враховуючи те, що сім'ї, які мають таких дітей, також

мають суттєві втрати в результаті військових подій. Але навіть такі компенсації можуть давати можливість дітям реалізації їх основних базових прав, визначені міжнародними стандартами, зокрема Конвенцією ООН прав дитини, а також національним законодавством України. До них належить право на життя, виживання і розвиток, право на захист від насильства, експлуатації, жорсткого поводження, а також на особливий захист у воєнних конфліктах, право на освіту, доступ до медичної допомоги, належний рівень життєвих умов і соціальний захист.

За даними досліджень і аналітики, донорська допомога Україні, спрямована на підтримку дітей, постраждалих від збройного конфлікту з 2022 по 2025 роки, становила сотні мільйонів доларів США. Ця допомога надходила як від урядів країн, так і від міжнародних організацій та благодійних фондів і включала фінансові впливання на соціальний захист, освіту, медичну допомогу, психологічну підтримку, житлову реставрацію та інші потреби дітей у кризових умовах. Точна сума виділених коштів без деталізації за категоріями змінюється, проте оцінки для донорської допомоги на загальний гуманітарний захист в Україні у цей період сягають більшої частини мільярда доларів, з яких значна частина спрямована саме на потреби дітей та сімей, постраждалих від війни. Наприклад, за період конфлікту Канада, ЄС, США та інші донори значно розширили фінансування проєктів підтримки дітей, інфраструктури та гуманітарних програм.

Права дітей, постраждалих від військового конфлікту в Україні, на практиці порушуються, зрозуміло, що держава впроваджує законодавчі і соціальні механізми захисту, допомоги й судового розгляду для відновлення прав та підтримки постраждалих дітей та їх родин.

Судовий захист реалізується через державні органи і правозахисні інституції які виступають представниками в адміністративних судах. Відмітимо наступний перелік питань, що входять до функцій державних та громадських інституцій: розгляд справ про порушення прав дітей у судах, представництво інтересів дітей у правових спорах, компенсацію моральної та матеріальної шкоди, залучення до відповідальності винних у порушеннях, включно з воєнними злочинами, правовий захист дітей, які втратили батьківське піклування, через сімейні форми виховання, опікунство, усиновлення та прийомні сім'ї.

Звернемося до судової практики. Однією з численних показових адміністративних справ щодо

захисту прав дітей, які постраждали від збройної агресії, є справа № 360/3668/18 [17], у якій позивачка в інтересах неповнолітньої дитини оскаржувала відмову Сватівської районної державної адміністрації Луганської області надати статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів. Незважаючи на те, що безпосередні бойові дії в місті Сватове не велись, воно було включене до затвердженого переліку населених пунктів, де проводилась антитерористична операція. Дитина зазнала психологічного насильства у зв'язку з воєнними подіями, однак комісія з питань захисту прав дитини відмовила у наданні статусу, посилаючись на відсутність активних бойових дій у конкретному населеному пункті. Суд першої інстанції задовольнив позов, визнав рішення комісії протиправним і зобов'язав повторно вирішити питання щодо надання статусу на підставі поданої заяви, зазначивши, що перебування дитини у зоні проведення АТО, навіть без прямих бойових зіткнень, уже створює ризики психологічної травматизації й відповідає умовам Порядку, затвердженого постановою КМУ № 268. Апеляційний суд скасував рішення першої інстанції, а Верховний Суд, переглянувши справу у 2023 році, залишив касаційну скаргу без задоволення, підтримавши позицію апеляції. Водночас сама аргументація сторін і контекст справи мають особливе значення для сучасної практики, оскільки демонструють різні підходи до тлумачення поняття «постраждала дитина». На відміну від цієї позиції, у більш новій справі № 200/4821/22-а [18], розглянутій Донецьким окружним адміністративним судом, суд дійшов протилежного висновку: проживання дитини в умовах активних бойових дій, перебування під обстрілами та тривале укриття вже є достатніми підставами для встановлення статусу без вимоги «прямих доказів» завдання шкоди. На основі аналізу Закону «Про охорону дитинства», Порядку № 268 та Конвенції ООН про права дитини суд наголосив на пріоритетності принципу найкращих інтересів дитини та необхідності врахування психологічної шкоди навіть без медичних підтверджень. Зобов'язавши орган соціального захисту надати статус, суд продемонстрував більш прогресивний, гуманітарний підхід, який відповідає міжнародним стандартам. Порівняння цих справ показує, що судова практика щодо визнання дітей постраждалими внаслідок війни еволюціонує від формально-територіального підходу до сутнісного, орієнтованого на реальні наслідки для психічного та фізичного стану

дитини. Аналіз понад 1200 справ, розглянутих адміністративними судами у 2022–2024 роках, свідчить, що близько 70% рішень ухвалено на користь заявників, що демонструє системну проблему формального підходу органів соцзахисту та нагальну потребу у вдосконаленні законодавства, включаючи уточнення критеріїв доказування, розширення переліку підтверджуючих обставин і закріплення презумпції на користь захисту дитини у випадках сумнівів. Така практика вказує на необхідність підвищення стандартів діяльності органів державної влади та забезпечення реального, а не декларативного фінансового й правового захисту дітей, що постраждали від війни.

Окремі позиції Верховного Суду підкреслюють, що органи влади зобов'язані застосовувати принцип презумпції вразливості дітей під час війни та діяти на користь їхнього захисту, навіть якщо заявник не може надати повний пакет документів через об'єктивні обставини воєнного часу.

Висновки. Огляд наукових досліджень відображає глибоке вивчення проблем правового захисту дітей у воєнний час, акцентуючи увагу на міжнародних стандартах на національних змінах. Особливу увагу, вважаємо, слід приділяти питанням удосконалення нормативно-правових механізмів, наданню статуту «дитина війни», а також комплексній допомозі через соціальні виплати, психологічну підтримку та освітні програми. Перспективами досліджень є питання необхідності адаптації законодавства під сучасні умови, враховуючи велику кількість постраждалих дітей і критичну роль у захисті їх прав.

Юридично-адміністративний механізм приєднання статусу та надання допомоги зазнав удосконалень, серед яких спрощення процедури отримання статусу та розширення соціальних

гарантій. Аналіз наукової проблематики у сфері захисту прав дітей, постраждалих від збройного конфлікту в Україні, демонструє гостру актуальність цього питання як стратегічного національного пріоритету. Державна політика зосереджена на забезпеченні захисту та підтримки дітей у складних умовах військового часу, що охоплює правовий, соціальний, медичний та психологічний аспекти. Визначення дитини відповідно до Конвенції ООН і національного законодавства, дозволяє законодавчо закріпити гарантії особливого правового захисту з урахуванням реальних ризиків та наслідків воєнних дій, зокрема фізичних ушкоджень, психологічних травм, втрати батьківського піклування тощо.

Враховуючи статистичні дані та масштаби проблеми, фінансова допомога держави, хоча й присутня, часто виявляється недостатньою для повноцінного забезпечення базових потреб дітей, постраждалих від війни. Роль міжнародної донорської підтримки є суттєвою у доповненні ресурсів, проте існує потреба у підвищенні стандартів організації соціальної підтримки, реабілітації та судового захисту.

Отже, ключовими висновками є стратегічна важливість комплексного, системного підходу держави до захисту дітей у контексті збройного конфлікту, необхідності подальшого вдосконалення законодавства з урахуванням сучасної судової практики, посилення принципу презумпції вразливості дітей та пріоритету їх найкращих інтересів, а також нарощування ефективності фінансової, соціальної та правової підтримки на засадах міжнародних стандартів ірреальних потреб постраждалих дітей. Такі заходи мають забезпечити реальний, а не декларативний захист, що відповідає сучасним викликам і масштабам проблеми.

Список літератури:

1. Про охорону дитинства: Закон України від 26 квітня 2001 року № 2402-III *Сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text> (дата звернення: 03.09.2025).
2. Конвенція про права дитини від 20.11.1989 *Сайт Верховної Ради України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text (дата звернення: 05.09.2025).
3. Щорічна доповідь про стан дотримання та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні у 2022 році. *Сайт Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини*. URL: <https://ombudsman.gov.ua/report-2022/dity-viiny>
4. Сімакова С. І., Малишко І. В. Міжнародно-правове регулювання соціального захисту безпритульних та бездоглядних дітей в умовах війни. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*, 2023. Серія ПРАВО. Випуск 76: частина 1, с. 60–66.
5. Кривов'яз О. В. Захист прав дитини в умовах збройного конфлікту. *Правничий вісник Університету «КРОК»*. 2017. Вип. 27. С. 80–85. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pvuk_2017_27_11. (дата звернення: 29.09.2025)
6. Турченко О. Г., Забезпечення прав дітей в умовах збройного конфлікту в Україні. *Аналітико-порівняльне правознавство*. № 2. 2022. С. 6–14.

7. Про охорону дитинства: Закону України від 26.04.2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14?find=1&text=%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%B6%D0%B4%D0%B0%D0%BB%D0%B8#Text>
8. Статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів на підставі психологічного насильства. URL: <https://www.hsa.org.ua/blog/status-ditini-iaka-postrazhdala-vnaslidok-vojen-nix-dii-ta-zbroinix-konfliktiv-na-pidstavi-psixologichnogo-nasilstva>.
9. Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 5 квітня 2017 р. № 268: Постанова КМУ від 01.09.2025 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1065-2025-%D0%BF#Text>
10. Статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів на підставі психологічного насильства. URL: <https://www.hsa.org.ua/blog/status-ditini-iaka-postrazhdala-vnaslidok-vojen-nix-dii-ta-zbroinix-konfliktiv-na-pidstavi-psixologichnogo-nasilstva>.
11. За минулий рік кількість постраждалих від війни дітей в Україні зросла на 50% URL: <https://espresso.tv/viyna-z-rosiyeyu-za-minuliy-rik-kilkist-postrazhdalikh-vid-viyni-ditey-v-ukraini-zros-la-na-50-pavlova>.
12. Уряд розширив можливості для надання статусу дитини, яка постраждала від війни. URL: <https://www.msp.gov.ua/press-center/news/uryad-rozshyryv-mozhlyvosti-dlya-nadannya-statusu-dytny-yaka-postrazhdala-vid-viyny>.
13. Статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів на підставі психологічного насильства. URL: <https://www.hsa.org.ua/blog/status-ditini-iaka-postrazhdala-vnaslidok-vojen-nix-dii-ta-zbroinix-konfliktiv-na-pidstavi-psixologichnogo-nasilstva>.
14. Про соціальний захист та підтримку дітей, які постраждали внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України, та внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впорядкування надання соціальних послуг та виплат: Закон України від 08.10.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3999-20#Text>.
15. Що дає статус дитина війни: пільги та виплати 2025. URL: <https://kokl.ua/shho-daye-status-dytyna-vijny-pilgy-ta-vyplaty-2025/>.
16. Звіт про виконання паспорта бюджетної програми на 2024 рік URL: <https://www.msp.gov.ua/legislation/regulatory-framework/regulatory-framework-24>.
17. Справа № 360/3668/18: постанова Верховного Суду від 06.07.2023 р. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108594040#>.
18. Справа № 200/4821/22-а. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108594040>.

Ustynova I. P., Holdberh N. O. ISSUES OF FINANCIAL AND LEGAL PROTECTION OF CHILDREN AFFECTED BY THE WAR IN UKRAINE

Military events in Ukraine in recent years have led to such a shameful and difficult social phenomenon as the emergence of children affected by military events. It is clear that the state and society cannot remain aloof from eliminating the consequences of such processes by regulating the legal status of such persons, providing social and financial assistance, etc. The regulatory framework for financing such children has been analyzed, as have the reports of financial authorities regarding social payments to this category of individuals. Unfortunately, the mechanism for protecting such children is still imperfect and is considered bureaucratic, requiring not only administrative but also judicial protection for such children. Numerous court cases in administrative proceedings show that there are numerous errors in the application of the law at the local level, which do not contribute to ensuring the mechanism for protecting the rights of persons affected by military events on the territory of Ukraine. Financial assistance and judicial protection for such children is a pressing task for the legislator and requires legal assessment and improvement. It is concluded that the current legislation on the protection of children affected by war and armed conflict attempts to comply with international standards, bringing the legislative field closer to EU law. The review of scientific research reflects an in-depth study of the problems of legal protection of children in wartime, focusing on international standards and national changes. It is proposed that particular attention should be paid to improving regulatory and legal mechanisms, granting the status of 'war child', and providing comprehensive assistance through social benefits, psychological support and educational programmes. Future research should focus on the need to adapt legislation to current conditions, given the large number of affected children and the critical role in protecting their rights.

Key words: children affected by war and armed conflict; social protection; children's rights; status of children affected by war and armed conflict; funding for child protection; legal representation; administrative proceedings; judicial protection of children.

Дата надходження статті: 31.10.2025

Дата прийняття статті: 20.11.2025

Опубліковано: 29.12.2025